

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГРОБІОТЕНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра лісового господарства

ОСНОВИ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Методичні вказівки для виконання самостійної роботи
здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності Н4 Лісове господарство

Біла Церква 2026

УДК 630:378.147(075.4)

Ухвалено
науково-методичною комісією
Білоцерківського національного
аграрного університету
(Протокол № 7 від 20.02.2026 року)

Укладачі: Масальський В.П., канд біол. наук, доцент;
Левандовська С.М, канд біол. наук, доцент;
Лозінська Т.П., канд. с.-г. наук, доцент;
Шита О.П., доктор філософії, асистент.

Основи фахової підготовки: Методичні вказівки для виконання самостійної роботи здобувачами вищої освіти першого (бакаврського) рівня спеціаності Н4 Лісове господарство / В.П. Масальський, С.М. Левандовська, Т.П. Лозінська, О.П. Шита. Біла Церква, 2026. 20 с.

Методичні рекомендації розроблено з метою забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту «Основи фахової підготовки». Методична розробка містить основні вимоги до виконання самостійної роботи, поради щодо організації часу та роботи з джерелами інформації, завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання **результатів самостійної роботи.**

Рецензент: **Ю.В. Ващук**, доктор філософії, доцент, в.о. зав. кафедри Садово-паркового господарства, Білоцерківський національний аграрний університет.

© БНАУ, 2026

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Зміст дисципліни.....	8
Індивідуальні завдання.....	14
Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань.....	15
Методи навчання.....	16
Критерії оцінювання результатів самостійної роботи	17
Рекомендовані джерела інформації.....	18

ВСТУП

Першою фаховою дисципліною на освітній програмі Лісове господарство є „Основи фахової підготовки”. Вона розкриває здобувачам суть спеціальності, знайомить студентів з структурою і роботою лісового господарства, а також визначає роль випускників освітньої програми у функціюванні та подальшому розвитку галузі. Ця дисципліна висвітлює етапи розвитку лісового господарства, вклад видатних вчених-лісівників у розвиток лісівничих знань, місце лісової науки у галузі, значення лісового господарства в економіці країни.

Мета курсу: сформувати у студентів базові професійні знання, уміння та компетентності, необхідні для подальшого вивчення спеціальних дисциплін і виконання типових завдань у сфері лісового господарства.

Завдання дисципліни

Студент повинен:

- знати основні поняття й принципи ведення лісового господарства;
- розуміти структуру та функції лісогосподарської системи України;
- орієнтуватися в нормативно-правовій базі галузі;
- освоїти базові уміння роботи з картографічними матеріалами, приладами та польовим обладнанням;
- сформувати навички професійної комунікації та роботи в команді;
- підготуватися до виконання навчальних і виробничих практик.

Курс є вступним і закладає фундамент для таких дисциплін: Лісівництво, Дендрологія, Лісова таксація, Лісова типологія, Лісова екологія, Лісова меліорація, Лісові культури, Топографія та геодезія

Дисципліна вивчається у 1 семестрі та передує першим польовим практикам.

Для здобувачів вищої освіти спеціальності Н4 Лісове господарство надзвичайно важливим знати і розуміти як раціонально використовувати лісові ресурси без шкоди для лісових біоцінозів і прагнути до підвищення їх продуктивності. Це потребує глибокого оволодіння комплексом теоретичних знань з дендрології, біології і екології лісових ценозів, які залежать від складу, віку, повноти, типу лісорослинних умов, інтенсивності розвитку шкідників та

збудників хвороб тощо. При проектуванні та створенні штучних насаджень спеціалісти лісового господарства повинні мати почуття передбачення, яке ґрунтується на глибоких знаннях природи біогеоценозів.

Тому навчальна дисципліна і виконання практичних робіт з цієї дисципліни закривають такі компетентності:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство.

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК 12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому, регіональному, національному і глобальному рівнях.

ПРН 2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН 3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.

ПРН 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

ПРН 13. Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі

Методичні рекомендації до самостійної роботи розроблено з метою надання здобувачам освіти чіткого розуміння змісту, обсягу та порядку виконання завдань самостійної роботи. У рекомендаціях визначено основні напрями опрацювання навчального матеріалу, перелік тем для самостійного вивчення, види та форми контролю результатів навчання, а також наведено вимоги до оформлення виконаних робіт.

Методичні рекомендації можуть бути використані як допоміжний матеріал при підготовці до практичних занять, модульного та підсумкового контролю з дисципліни.

1. ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Зміст самостійної роботи здобувачів із дисципліни «Основи фахової підготовки» визначається робочою програмою, навчально-методичними матеріалами та завданнями, наданими викладачем.

Змістовий модуль 1. Організація освітнього процесу в БНАУ

Тема 1.1. Принципи академічної доброчесності. Організація навчального процесу у БНАУ.

Організація навчального процесу у БНАУ. Принципи академічної доброчесності. Права та обов'язки студентів. Внутрішній розпорядок роботи БНАУ України. Навчальні корпуси та лабораторії університету, Розклад занять. Форми навчальної роботи.

Тема 1.2. Інформаційна культура студента.

Загальні правила роботи з книгою. Особливості реферування та роботи з навчальною літературою, практика конспектування лекцій. Робота над курсовими та випускними роботами. Наукова робота. Організація самостійної роботи. Бюджет часу студента та його планування. Бібліотечні каталоги як засоби пошуку необхідної літератури. Особливості реферування та роботи з науковою літературою. Гігієна розумової праці.

Тема 1.3. Коротка історія БНАУ та агробіотехнологічного факультету.

Коротка історія та сучасна структура БНАУ, України та кафедри лісового господарства. Видатні діячі лісової науки, які внесли вагомий вклад у розвиток лісової галузі. Кваліфікаційна характеристика бакалавра лісового господарства

Тема 1.4. Кваліфікаційна характеристика бакалавра з лісового господарства.

Кваліфікаційна характеристика бакалавра лісового господарства. Вимоги які висуває сучасний розвиток суспільства до лісівників.

Теми для самостійного працювання

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Навчальний процес у БНАУ		
1	Принципи академічної доброчесності. Організація навчального процесу у БНАУ	2
2	Інформаційна культура студента.	2
3	Коротка історія БНАУ та агробіотехнологічного факультету.	2
4	Кваліфікаційна характеристика бакалавра з лісового господарства	2
Разом за змістовий модуль 1		8

Питання для самоконтролю знань

1. Яка структура навчального процесу на кафедрі лісового господарства БНАУ?
2. Які освітні програми реалізуються на кафедрі лісового господарства?
3. Які дисципліни є базовими у підготовці фахівців лісового господарства?
4. Як поєднуються теоретичні та практичні заняття у навчальному процесі?
5. Які види практик передбачені для студентів кафедри лісового господарства?
6. Де студенти проходять навчальні та виробничі практики?
7. Яку роль відіграють польові заняття у підготовці майбутніх лісівників?
8. Які сучасні методи навчання застосовуються на кафедрі?
9. Як використовується матеріально-технічна база університету у навчальному процесі?
10. Як здійснюється контроль знань студентів на кафедрі?
11. Які форми підсумкового контролю застосовуються з фахових дисциплін?
12. Яке значення має самостійна робота студентів у навчальному процесі?
13. Як кафедра сприяє формуванню професійних компетентностей студентів?
14. Які можливості участі студентів у науково-дослідній роботі кафедри?
15. Які електронні ресурси та платформи використовуються у навчанні?
16. Як здійснюється індивідуальний підхід до студентів?

17. Які вимоги ставляться до відвідування занять і академічної доброчесності?

18. Як кафедра співпрацює з лісогосподарськими підприємствами у навчальному процесі?

19. Які навички практичної роботи в лісі здобувають студенти під час навчання?

20. Як формується екологічна свідомість студентів кафедри?

21. Які можливості академічної мобільності мають студенти?

22. Як організовано навчальний процес для здобувачів різних рівнів освіти?

23. Які компетентності набувають випускники кафедри лісового господарства?

24. Як відбувається адаптація першокурсників до навчання в університеті?

25. Які перспективи працевлаштування випускників кафедри?

26. Які напрями вдосконалення навчального процесу реалізуються на кафедрі лісового господарства?

Змістовий модуль 2. Лісове господарство України

Тема 2.1. Сучасне значення лісів та коротка історія лісівництва.

Роль і використання лісів з давніх часів до 21 століття. Коротка історія лісівництва. Сучасне значення лісів

Тема 2.2. Історія, загальна характеристика та організаційна структура лісового господарства України.

Коротка історія лісового господарства України. Загальна характеристика лісів України. Організаційна структура держлісагенства України.

Тема 2.3. Лісогосподарська діяльність Держлісагенства України.

Лісорозведення і лісовідновлення. Охорона і захист лісів. Лісокористування. Природоохоронний потенціал України.

Тема 2.4. Ведення лісового господарства лісокористувачами, що не входять в склад Держлісагенства України.

Розподіл лісів по користувачам, що не входять в склад Держлісагенства. Вимоги які вимагаються від лісів, залежно від їх функціонального призначення.

Тема 2.5. Стан лісів в об'єктах природно-заповідного фонду.

Коротка характеристика заповідників України. Різниця у веденні лісового господарства в заповідниках та національних парках. Проблеми при збереженні пралісів України

Тема 2.6. Сукцесії лісових насаджень на радіаційно забруднених територіях.

Причини які визвали виділення зони відчуження та наслідки. Режим лісокористування зони відчуження. Проблеми лісового господарства на радіаційно забруднених територіях. Емісія лісової рослинності на землі сільськогосподарського призначення.

Тема 2.7. Основні положення концепції розвитку лісового господарства України.

Особливості лісового господарства України. Основні пріоритети сталого розвитку лісового господарства України. Законодавчо-нормативна база лісового господарства України.

Теми для самостійного працювання

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 2. Лісове господарство України		
5	Сучасне значення лісів та коротка історія лісівництва.	2
6	Історія, загальна характеристика та організаційна структура лісового господарства України	2
7	Лісогосподарська діяльність Держлісагенства України.	2
8	Ведення лісового господарства лісокористувачами, що не входять в склад Держлісагенства України.	2
9	Стан лісів в об'єктах природно-заповідного фонду.	2
10	Сукцесії лісових насаджень на радіаційно забруднених територіях.	2
11	Основні положення концепції розвитку лісового господарства України.	2
Разом за змістовий модуль 2		14

Питання для самоконтролю знань

1. Які основні тенденції розвитку лісової галузі України на сучасному етапі?
2. Який стан лісових ресурсів України сьогодні?
3. Як змінюється структура лісокористування в Україні?
4. Який вплив має кліматична зміна на ліси України?
5. Які регіони України найбільше страждають від деградації лісів?
6. Які основні екологічні проблеми характерні для лісової галузі?
7. Які причини незаконних рубок і як з ними борються?
8. Яку роль відіграє державна політика у розвитку лісового господарства?
9. Наскільки ефективним є сучасне лісове законодавство України?
10. Як воєнні дії вплинули на стан лісів та лісову галузь України?
11. Як змінюється ринок деревини в Україні?
12. Які перспективи розвитку переробки деревини в Україні?
13. Яку роль відіграє цифровізація у лісовій галузі?
14. Які проблеми виникають у процесі лісовідновлення та лісорозведення?
15. Як відбувається відновлення лісів після пожеж і бойових дій?
16. Який стан біорізноманіття в лісах України?
17. Які соціальні аспекти впливають на розвиток лісової галузі?

18. Який рівень кадрового забезпечення в лісовому господарстві?
19. Які проблеми професійної підготовки фахівців лісової галузі?
20. Які інноваційні технології впроваджуються у лісовому господарстві?
21. Які перспективи розвитку лісової галузі в умовах євроінтеграції?
22. Як співпраця з міжнародними організаціями впливає на галузь?

Змістовий модуль 3. Загальні тенденції та проблеми в лісовій галузі світу.

Тема 3.1. Кліматичні зміни та наслідки даних процесів для лісів.

Причини кліматичних змін. Значення тропічних лісів для екосистем Землі.
Масові лісові пожежі різних регіонів та їх наслідки

Тема 3.2. Особливості ведення лісового господарства у різних регіонах світу.

Лісове господарство індустріально розвинутих країн Європи. Лісове господарство США та Канади. Ліси екваторіального поясу. Лісівництво Австралії та Нової Зеландії.

Тема 3.3. Глобальні та міждержавні проекти покращення екологічної ситуації в зв'язку із збільшенням лісових територій.

«Велика Зелена стіна» - проект африканського союзу по боротьбі з опустелюванням. Причини виникнення проекту та труднощі реалізації міждержавних небізнесових проектів. FSC – лісова опікунська рада – міжнародна організація відповідального лісокористування.

Теми для самостійного працювання

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 3. Загальні тенденції та проблеми в лісовій галузі світу.</i>		
12	Кліматичні зміни та наслідки даних процесів для лісів.	4
13	Особливості ведення лісового господарства у різних регіонах світу.	6
14	Глобальні та міждержавні проекти покращення екологічної ситуації в зв'язку із збільшенням лісових територій.	4
Разом за змістовий модуль 2		14
Всього годин		36

Питання для самоконтролю знань

1. Які глобальні тенденції розвитку лісової галузі у світі?
2. Який сучасний стан світових лісових ресурсів?
3. Як змінюється площа лісів у різних регіонах світу?
4. Які основні причини знеліснення на глобальному рівні?
5. Який вплив має зміна клімату на світові ліси?
6. Як лісові екосистеми реагують на підвищення температури та посухи?
7. Які регіони світу найбільше потерпають від втрати лісів?
8. Які екологічні проблеми є найгострішими в лісовій галузі світу?
9. Яку роль відіграють ліси у збереженні біорізноманіття планети?
10. Які глобальні загрози існують для лісових екосистем?
11. Як зростання населення впливає на використання лісових ресурсів?
12. Які економічні чинники визначають розвиток світової лісової галузі?
13. Як розвивається світовий ринок деревини та лісопродукції?
14. Які тенденції спостерігаються у переробці деревини у світі?
15. Які інноваційні технології застосовуються в сучасному лісовому господарстві?
16. Які принципи сталого лісокористування застосовуються у різних країнах?
17. Як світова спільнота бореться з незаконною вирубкою лісів?
18. Який вплив мають лісові пожежі на глобальні екосистеми?
19. Яку роль відіграють ліси у зменшенні викидів парникових газів?

20. Які соціальні аспекти впливають на розвиток лісової галузі у світі?
21. Які проблеми кадрового забезпечення існують у світовій лісовій галузі?
22. Як міжнародна співпраця сприяє збереженню лісів?
23. Які перспективи розвитку лісової галузі в умовах глобалізації?
24. Як цілі сталого розвитку ООН впливають на лісову галузь?
25. Які основні виклики та можливості стоять перед світовою лісовою галуззю в майбутньому?

2. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання (ІНДЗ) виконується здобувачем у вигляді презентації та пояснювальної записки. Презентація має містити не менше 15-20 слайдів. До презентації додається пояснювальна записка обсягом 5-7 сторінок формату А4, в якій є вступ (0,5-1 стор.), основна та заключна частини, також додається перелік електронних ресурсів, з використанням яких було зроблено презентацію. Розкриття питання, кількість слайдів, якість тексту та ілюстрацій, новизна, логічність викладення матеріалу оцінюється максимально в 5 балів. Максимальна кількість балів, яку отримує студент за оформлення пояснювальної записки становить 5 балів, при цьому враховуються кількість сторінок, наявність структурних частин (вступ, основна, узагальнення), наявність переліку електронних ресурсів, логічність викладення матеріалу. Захист відбувається в усній формі.

3. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТА ГРУПОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Загальні тенденції розвитку лісової галузі
2. Сучасний стан та перспективи розвитку лісової галузі у світі
3. Глобальні тенденції управління лісовими ресурсами
4. Роль лісів у сталому розвитку людства
5. Вплив глобалізації на лісову промисловість
6. Перехід до сталого лісокористування: світовий досвід
7. Деградація лісів як глобальна екологічна проблема
8. Незаконні рубки: причини, наслідки та шляхи подолання
9. Лісові пожежі у світі та в Україні: тенденції та виклики
10. Шкідники й хвороби лісу в умовах зміни клімату
11. Виснаження лісових ресурсів у результаті надмірної експлуатації
12. Ліси та зміна клімату
13. Вплив зміни клімату на стан лісів України
14. Роль лісів у зменшенні викидів парникових газів
15. Адаптація лісового господарства до кліматичних змін
16. Ліси як фактор стабілізації клімату
17. Вуглецевий баланс лісових екосистем
18. Державна лісова політика України: проблеми та перспективи
19. Міжнародні угоди у сфері охорони лісів
20. Реформування системи управління лісовим господарством
21. Роль громад у збереженні лісових ресурсів
22. Економічне значення лісової галузі для України
23. Світовий ринок лісопродукції: сучасні тенденції
24. Експорт та імпорт деревини: проблеми та регулювання
25. Тіньова економіка в лісовій галузі
26. Інвестиції в лісове господарство: світовий досвід
27. Біорізноманіття лісів і проблеми його збереження
28. Соціальна роль лісів у житті суспільства
29. Вплив урбанізації на лісові екосистеми

30. Ліси та екотуризм: можливості й загрози
31. Цифрові технології в управлінні лісами
32. Використання ГІС і дистанційного зондування Землі в лісівництві
33. Інноваційні методи відновлення лісів
34. Лісове господарство майбутнього: виклики та можливості
35. Порівняльний аналіз лісового господарства України та країн ЄС
36. Досвід скандинавських країн у сталому лісокористуванні
37. Лісова галузь країн, що розвиваються: основні проблеми
38. Управління лісами в умовах воєнних конфліктів
39. Вплив пандемій і криз на лісову галузь світу
40. Наслідки воєнних дій для лісів України
41. Відновлення лісів на деградованих і забруднених територіях
42. Проблеми лісів у зоні промислового впливу
43. Баланс між охороною та використанням лісових ресурсів
44. Лісова галузь у контексті екологічної безпеки держави
45. Роль науки у вирішенні проблем лісової галузі
46. Майбутнє лісів планети: сценарії розвитку
47. Стратегія збереження лісів у ХХІ столітті

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час навчання використовуються такі методи

- лекції з мультимедійною підтримкою;
- практичні заняття з вимірювання на моделях та у польових умовах;
- аналіз карт і лісовпорядних матеріалів;
- рольові й виробничі симуляції (наприклад, робота майстра лісу);
- групові проєкти (міні-план лісництва, аналіз ділянки);
- навчальні виїзди в ліс.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Оцінювання самостійної роботи є складовою контролю знань здобувачів вищої освіти. Воно передбачає перевірку їхніх практичних, аналітичних і дослідницьких навичок. Цей процес спрямований на забезпечення прозорості та об'єктивності оцінки виконаної роботи.

Мета оцінювання самостійної роботи є встановлення рівня засвоєння здобувачами теоретичного матеріалу та перевірка їх здатності застосовувати знання на практиці, уміння аналізувати і узагальнювати інформацію та робити висновки.

Основними принципами оцінювання є:

- об'єктивність – уникнення суб'єктивності під час оцінки;
- прозорість – чітке визначення критеріїв оцінювання, зрозумілих для здобувачів освіти;
- системність – регулярне оцінювання різних аспектів самостійної роботи;
- мотивація – забезпечення зворотного зв'язку для стимулювання подальшого розвитку.

Результати самостійної роботи здобувачів вищої освіти є складовою загальної оцінки за курс. Підсумкова оцінка складається із:

Поточного контролю:

- відповіді на семінарах;
- тести за модулями;
- виконання практичних робіт;
- оформлення польового зошита.

Підсумковий контроль: залік

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бондаренко В.Д., Фурдичко О.І. Ліс і рекреація в лісі. Львів: Світ, 1994. 232 с. URL: https://favoritmarket.com/Ліс_і_рекреація_в_лісі_Навчальний_посібник8180391.htm
2. Заячук В.Я. Дендрологія: Підручник. Львів: Сполом, 2014. 676 с. URL: https://ek.btsau.edu.ua/page_lib.php
3. Москаленко М. П. Екологія рослин і тварин [Текст] : Суми : ФОП Цьома С. П., 2024. 112 с. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/14888>
4. Попович С.Ю. Природно-заповідна справа: Навчальний посібник. К.: Арістей, 2007. 480 с. Система Е-навчання БНАУ Moodle URL: <https://teach.btsau.net.ua/course/view.php?id=3439>
5. Свириденко В.Є. Лісівництво: підручник. Київ: Сільгоспосвіта, 1995. 364 с. URL: https://ek.btsau.edu.ua/page_lib.php
6. Топольний, Ф. П. Ліс та його ресурси : навчальний посібник. 2-ге вид., доп. Кіровоград : КНТУ, 2007. 152 с URL: <http://library2.stu.cn.ua/Files/downloadcenter/лєс%2011.pdf>
7. Хрик В.М., Кімейчук І.В. Лісівництво: навч. посіб. для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство». Біла Церква, 2021. 444 с. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/8547>

Допоміжна література

1. Закон України про „Природно-заповідний фонд України” // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 34. Система Е-навчання БНАУ Moodle URL: <https://teach.btsau.net.ua/course/view.php?id=3439>
2. Зелена книга України / під заг. ред. чл.-кор. НАН України Я.П. Дідуха. К.: Альтерпрес, 2009. 448 с. Система Е-навчання БНАУ Moodle URL: <https://teach.btsau.net.ua/course/view.php?id=3439>
3. Збереження біорізноманіття і раритетних типів оселищ в умовах кліматичних змін. Наукові рекомендації / Ред. В. Кияк, І. Данилик, І. Шпаківська, О. Кагало, О. Лобачевська. Львів: Простір-М, 2022. 55 с. URL: <https://geobot.org.ua/publication/monograph/>
4. Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_129#Text
5. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979 р.). К.: Мінекобезпеки України, 1998. 76 с. URL: <http://surl.li/mzqnun>
6. Лозінська Т.П. Масальський В.П. Вплив війни на лісові екосистеми, біорізноманіття та стійкість лісів «Наукові читання імені В.М.

Виноградова»: Матеріали VI-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених. 23–24 травня 2024 року. - Херсон, 2024. - С. 50-52. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/11660>

7. Лозінська Т.П., Масальський В.П., Пенькова С.В., Терновий Ю.В. Агролісівництво: забезпечення сталого розвитку агроєкосистем (огляд). «Агробіологія», 2025. № 1. С. 331–342. doi: 10.33245/2310-9270-2025-195-1-331-342
8. Лозінська Т.П., Задорожний А.І., Масальський В.П. Дослідження нових технологій та інновацій у сфері лісового господарства. «Агробіологія», 2024. № 1. С. 268-276.
9. Масальський В.П. Аборигенна дендрофлора покритонасінних – основа паркобудування в Лісостепу України/ В.П.Масальський, С.І. Кузнецов // Науковий вісник. Збірник науково-технічних праць. Львів, 2018. - Том 28 № 8 С. 14-18.
10. Ситник О.С., Хрик В.М., Кімейчук І.В., Левандовська С.М., Масальський В.П., Лозінська Т.П., Пенькова С.В. Механізація і транспортування лісу: інноваційні підходи у лісоексплуатації та лісогосподарських роботах. «Агробіологія», 2024. № 1. С. 153–159.
11. Хрик В.М., Ситник О.С., Кімейчук І.В., Лозінська Т.П., Масальський В.П. Прогнозування розвитку збудників хвороб і шкідників на підставі кліматичних змін. Збалансоване природокористування. 2024. № 2. С. 93–100

Адреси сайтів в INTERNET

1. Всесвітній фонд дикої природи (WWF). URL: <https://wwf.panda.org>
2. Державне агентство лісових ресурсів України. URL: <https://surl.li/ubfcnq>
3. ДП «Ліси України». <https://e-forest.gov.ua/>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>
5. Національна мережа інформації з біорізноманіття. URL: <http://ukrbin.com/index.php?lang=0&lang=2>.
6. Оселища Резолюції 4 Бернської конвенції, для яких Україна створює мережу Емеральд (Смарагдову мережу). URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
7. Природно-заповідний фонд України. URL: <https://wownature.in.ua/pro-nas/nasha-diialnist/>
8. Українська природоохоронна група. URL: <https://uncg.org.ua/>
9. Червона книга України. URL: <https://redbook-ua.org/>
10. Forest Research. URL: <https://www.forestresearch.gov.uk/about-us/who-we-are/>

ОСНОВИ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Методичні вказівки для виконання самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності Н4 Лісове господарство

**Масальський Владислав Петрович
Левандовська Світлана Миколаївна
Лозінська Тетяна Павлівна
Шита Оксана Петрівна**

*Редактор Д.О. Лиценко
Комп'ютерне верстування
О.П. Шита*

Здано до складання 12.09.2024. Підпис до друку 5.09. 2024
Формат 60X84'/16. Ум. др. 1,2. Тираж 50
Відділ оперативної поліграфії БНАУ
09117, Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел 3-11-01